

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

4. De Revalidatione Matrimonii nulliter contracti, si forte impetretur
dispensatio in Impedimento.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

cum fratre sui putatitii mariti antea habuisti, ut illo non obstante, renovato consensu cum praefato marito, Matrimonium cum illo contrahere, consummare, & in eo licite valeas remanere. In Nomine Patris &c. Passio Domini nostri Jesu Christi &c. Si petita est quoque legitimatio proles, addat post verbum remanere, hæc: prolem verò inde susceptam declaro legitimam. Sed hæc legitimatio in foro externo nihil prodest, si impedimentum fieret publicum. Dein Episcopi potestas, quando legitimat pro foro etiam externo, solummodo se extendit ad susceptionem Minorum Ordinum, & beneficii simplicis acquisitionem.

Hæc de modo & praxi dispensationes in impedimentis Matrimonii tam pro foro internotantum, quam etiam pro externo, impetrandi utiliter & sat fuse dicta sufficiant, quæ sæpe possunt esse usui. Qui plura desiderat, consulat Pyrrhum Corradum in praxi dispensat. l. 7. & 8. ac alios, præ cæteris verò P. Anacleto Reiffenstuel in Appendice lib. IV. Decretalium, ubi theoriam & praxim hujus rei copiose & accuratè tradit.

§. IV.

De Revalidatione Matrimonii nulliter contracti, si fortè impetretur dispensatio in impedimento.

Sciendum 1. Matrimonium nulliter posse contrahi vel ob defectum consensûs, qui v. g. ex una, vel utraque parte, ponitur fictè tantum & simulatè, aut per errorem circa individuum personæ, aut conditionem ejus servilem, aut per metum gravem injustè extortus est: vel propter aliud impedimentum, puta consanguinitatis, affinitatis, publicæ honestatis, criminis &c. sive illud sit publicum, sive occultum: si occultum sit, potest vel uni tantum, vel utrique conjugum, esse notum.

Sc. 2. Matrimonium, sive ob defectum consensûs sive ob aliud impedimentum nulliter sit contractum, revalidari, renovari seu instaurari posse, at non aliter nisi per novum consensum, & quidem signo aliquo externo manifestatum, eò quòd Matrimonium, validè inter Christianos contractum, sit Sacramentum, quod sine signo sensibili non perficitur, imò etiam quà contractus, qui inter homines non celebratur, nisi per consensum signo sensibili expressum, aliquod externum signum requirit. Id tamen discriminis est, quòd nulla opus sit dispensatione Prælati Ecclesiastici in priori, ubi Matrimonium fuit nullum præcisè propter defectum consensûs, bene tamen in posteriori casu, ubi propter aliud impedimentum consensûs Matrimonialis fuit nulliter positus. De hac revalidatione Matrimonii per novum consensum externum fervent gravissimæ controversiæ. 1. An, si una pars tantum contraxit fictè, seu non posuit verum consensum, altera autem hujus fictionis ignara verè consensit, sufficiat, si illa tantum, quæ prius non verè aut liberè consensit, postea ponat verum consensum exter-

num, v. g. per copulam affectu maritali habitam manifestatum, altera parte non monita, & formaliter novum consensum non ponente. 2. An, si nulliter est contractum Matrimonium ob impedimentum latens, & uni notum, vel postea cognitum, sufficiat, si post impetratam dispensationem novum consensum ponat pars impedimenti conscia, vel an debeat altera quoque de impedimento certiorari, ac de novo consentire. 3. An ad revalidandum Matrimonium, prius in facie quidem Ecclesiæ, sed invalidè contractum, requiratur præsentia Parochi & testium, ita ut coram his contrahatur de novo.

Dico 1. Si Matrimonium est nulliter contractum propter defectum consensûs, non verè, vel non satis liberè positi ex parte unius tantum, probabilius sufficit ad convalidandum Matrimonium, si solus ille, qui prius vel nullum vel non sufficientem consensum posuit, eum defacto ponat, licet altera pars nullitatem nesciat, nec de novo consentiat. Ita docui contra multos cum multis allegatis supra tit. I. n. 89. 90. ubi vide. Excipiunt aliqui casum, quo Matrimonium fuisset nullum propter defectum consensûs ratione erroris circa substantiam personæ, vel circa conditionem servilem, propter textus in c. 2. & fin. de conjug. Servor. mihi tamen non videtur excipiendus, cum citr. textus non clarè disponant aliud. Præter objectiones, cit. n. 90. allatas, oppones adhuc 1. Pontifex Clemens VIII. à Comitolo, super hac controversia consultus respondit, esse necessarium novum consensum utriusque, admonitò prius mariti de Matrimonii nullitate. 2. Si aliud impedimentum intercedat inter contrahentes, opus est utriusque consensu novo, quia prior utriusque fuit invalidus: sed etiam utriusque prior consensu fuit invalidus, si unus fictè vel non satis liberè consensit, cum Matrimonium ex essentia sua involvat utriusque verum consensum: ergo. 3. ad 1. Illa particularis responsio Pontificis non fuit decisio Juris. Dein non satis constat nobis, an omnino idem casus, super quo procedit nostra assertio, sit Pontifici propositus, & non aliæ circumstantiæ adfuerint. Ad 2. N. Min. si enim personæ omni impedimento carentes & aliunde habiles sint, non video, cur consensu verè & liberè positus ab uno non valeat, & moraliter perseverare possit, usquedum subsequatur consensu ex altera quoque parte, cum simultanea positio consensûs ad Matrimonium non requiratur, uti nec ad alios contractus, sed sufficiat, modò consensu unus sit positus, & non retractatus, atque ex intervallo, sive brevi sive longo, subsequatur consensu quoque alterius. Aliud est, si personæ ob aliud impedimentum sunt inhabiles; quia cum tali casu impedimentum afficiat utramque partem, à neutra ponitur consensu validus.

Dico 2. Si Matrimonium est nulliter contractum propter impedimentum dirimens, licet uni tantum cognitum tempore contractûs, vel postea detectum, ad illud obtenta dispens-

dispensatione convalidandum requiritur consensus novus utriusque, nec sufficit consensus unus, impedimentum & nullitatem scientis. Communissima cum S. Thoma, Scoto, Sanch. l. 2. d. 35. n. 2. & d. 36. n. 4. contra paucos à Sanch. relatos. Ratio est clara: quia ex utraque parte fuit consensus invalidus, utpote inter personas inhabiles ad contrahendum Matrimonium positus, adeoque se habet, ac si nunquam esset positus; cum paria sint, aliquid invalidè, & omnino non factum esse. l. 6. ff. qui satisd. cog. sed, si nunquam præstitus est consensus in Matrimonium, pars utraque consentire debet: ergo &, si invalidè est præstitus; eò quòd moraliter perseverare non possit consensus, qui nunquam physicè exstiterit. Cum autem errantis & ignorantis nullus sit consensus, l. 15. ff. de Jurisd. l. 116. ff. de R. J. & nihil sit volitum, nisi cognitum, nihilque ratificari valeat, quod nunquam exstiterit, ideo utrique parti innotescere, ac intimari etiam ignoranti debet nullitas Matrimonii prius initi, ut habet communis, verumque est saltem ordinariè. Idque confirmat stylus S. Pœnitentiariæ; quando enim dispensat ad remanendum in Matrimonio, semel contracto, ponere solet hæc verba, muliere, (vel viro) de nullitate prioris consensus certioratà, sed ita caute, ut latoris delictum nusquam detegatur. Proin licet hæc nullitas intimari debeat, causa tamen illius non aperienda est, præsertim si fundetur in delicto alterius partis, v. g. in copula illicita, ex qua ortum est impedimentum affinitatis.

54 Oppones 1. Primus consensus moraliter perseverat tamdiu, quamdiu non revocatur. arg. c. fin. de Procur. in 6. l. 1. §. 1. ff. de V. O. ergo non est necesse novum consensum ponere ex parte ignorantis impedimentum post impetratam dispensationem. 2. Dispensatio tollit impedimentum: ergo eà obtentà personæ sunt habiles ad Matrimonium: ergo istud revalidatur per consensum, etiam ab illo, qui ignorat adhuc impedimentum, re ipsa præstitum: ergo iste certiorari de impedimento non debet. 3. Juxta c. 2. & c. fin. cit. ratificatur Matrimonium ignoranter cum ancilla initum, quando ingenuus cognita servili conditione compartis, licet non monita, aut non consentientis de novo, in Matrimonium prius nullum consentit vel verbò, vel factò, v. g. affectu maritali: ergo non requiritur notitia nullitatis, neque novus consensus alterius partis. 4. ad 1. dist. Ant. primus consensus, validè præstitus, moraliter perseverat. C. Ant. invalidè præstitus. N. Ant. Dein argumentum probaret, ex neutra parte requiri novum consensum; quod est contra ipsos Adversarios. Ad 2. dist. Conf. ergo personæ sunt habiles ad Matrimonium, si ambæ ponunt novum consensum. C. Conf. Si tantum una ponat novum consensum, non verò altera, & quidem certiorata prius de nullitate. N. Conf. cum prior consensus ex utraque parte fuerit nullus, non sufficit consen-

sus unus, cum Matrimonium claudicare non possit, & perfici unus consensus: consensus autem ignorantis nullitatem non datur. Dein argumentum rursus probaret, ex neutra parte requiri novum consensum, sed sufficere, si Confessarius, utraq; etiam inficià, impetraret dispensationem, & copulà animo conjugali factà vel alio modo exprimeretur novus consensus. Consensus, quo revalidatur Matrimonium, poni debet cum intentione de novo contrahendi, nec sufficit animus utendi Matrimonio contractò; quam intentionem utique habere non potest, qui nescit, Matrimonium prius fuisse nulliter contractum. Ad 3. Antec. negat quidem Sanch. & Pœnitius: mihi autem videtur concedendum quia hoc casu intervenit defectus consensus propter errorem, adeoque spectat iste casus ad priorem assertionem.

Quæres, quomodo post sublatum impedimentum consensu nullitatis parti hanc ignorantem intimare, eamque ad novum consensum inducere possit ac debeat? 1. Si putant conjuges se mutuò amare, neque periculum scandalii timeatur, aut desertio conjugis, vel prolis suscepta &c. ex manifestatione, res non est difficilis; poterit enim consensu impedimenti, nunc per dispensationem forte sublato, ad ignorantem candide sic dicere: multum angor in conscientia; quia credo, Matrimonium inter nos invalidè fuisse contractum; hinc rogo te, ut ad pacandam conscientiam meam de novo contrahas mecum, novoque consensu me in conjugem accipias, prout ego te ex nunc in conjugem accipio. Si alter annuat, vel eicat, placet, consensio &c. Matrimonium est revalidatum. Si verò interroget causam nullitatis, non teneatur consensu eam prodere, imò neque consultum est prodere, si fundetur in crimine, sed poterit respondere, se non habuisse verum & sufficientem consensum; quod verum est, quia consensus invalidus non est verus aut sufficiens. Vel poterit nullitatem aperire conditionatè, & ad consensum inducere, v. g. dicendo: si Matrimonium nostrum ex aliqua causa fuisset nullum, novusque consensus requireretur, visne illud convalidare, & ponis novum consensum in illud, sicut ego eundem nunc pono. Si reponat ita, volo, &c. res iterum est salva; non verò si diceret, vellem; quia hujusmodi velleitates conditionatæ sunt, nec ponunt consensum actuale & absolutum. Neque obstat, quòd tali modo inductus ad consensum non habeat absolutam & formalem notitiam de nullitate prioris Matrimonii; quia sufficit æquivalens; nam ideo requiritur cognitio, ut ignorantis consensus novus non reteratur ad prius Matrimonium, quod putat fuisse validum, sed ad contrahendum novum: sed consensus refertur ad novum contrahendum, si facta mentione nullitatis sub conditione (quæ est jam impleta de præsentis vel de præterito) adeoque absolute ponatur respondendo: volo contrahere de novo, si prius Matrimonium fuit vel fuisset invalidum.

§. 2. Si verò ex revelatione nullitatis timendum sit periculum divortii, desertionis liberorum, scandali, aut diffamationis, aliorumve gravissimorum incommodorum, vel etiam vite, res est difficilior, & mihi videtur attendendum, an pacificè & in mutuo amore hucusque cohabitarent putatitii conjuges, ita ut spes sit, ignorantem adeptâ notitiâ, saltem æquivalente, de nullitate, disponi posse ad renovandum consensum, ita ut ut dicta pericula prudenter credantur evitanda: & tunc conficius impedimenti omnia charitatis obsequia exhibeat ignoranti, ac tempore opportuno, quando nempe ad reciprocum & syncerum erga se amorem sibi videtur eum induxisse, dicat ferè hoc modo: *si Matrimonium inter nos non fuisset, vel non sit validum* (quæ conditio est de præterito vel de præsentî, & jam purificata, adeoque propriè conditio non est) *vellesne adhuc me, accipere in uxorem, & desacto me accipis?* si respondeat, *volo, accipio &c.* ac deinde subjungat, qui interrogavit, *pariter & ego volo, te accipio &c.* redintegratum est omnino Matrimonium. Si verò interrogatus, reponat: *cogor te habere, alias vellem, ut te nunquam vidissem &c.* item si uxor nullitatis conscia habeat virum aliàs astutum & doctum, respectu cuius est periculum, ne fœmina per similes modos loquendi se plurimum faciat suspectam, eò quòd is noverit, per tales modos loquendi indicari impedimentum latens, tunc procedendum est juxta statim dicenda. Quare

§. 3. Si putatitii conjuges vivant in odiis, discordiis &c. vel ex alio capite prudenter sperari non possit, revelationem nullitatis fieri posse absque periculo divortii, scandali, diffamationis, aliorumve valde gravium incommodorum, probabiliter & tutò videtur omitti posse revelatio nullitatis, modò consensus novus obtineatur ab ignorante, qui censeri potest poni & satis exprimi per hoc, quòd maritali affectu petat vel reddat debitum conjugale, pars verò nullitatis conscia sublatò impedimentò expressè consentiat de novo vel verbò, vel factò, puta maritali copula, vel diuturna cohabitatione &c. Sanch. Dicastillo, Gobat in *Quinario* ro. 5. c. 37. n. 132. 134. Syrus Placent. p. 2. a. 2. fol. 228. cujus doctrina à Pontifice tolerata & à Magistro Sacri Palatii approbata est, Sporer & alii ex ea ratione, quia ob tantam difficultatem, necessitatem & periculum licebit sequi sententiam verè probabilem illorum, qui cum Innoc. Soto, Ledes. Henriq. &c. docent, necesse non esse, ut nullitas prioris Matrimonii innotescat utrique parti. Reclamat P. Reiffenstuel in *Append. n. 605.* eò quòd in Sacramentis, ubi agitur de valore, non liceat sequi sententiam probabilem relicta probabiliori & tutiore. Sed huic difficultati jam occurrimus in *Tit. I. n. 101.* Idem Auctor n. 602. aliam modum, & ut ait, tutiorem suggerit, si nempe Confessarius (vel alius) in se suscipiat negotium, & conjugi nullitatis ignaro exaggeret, quàm necessariæ & utiles sint

gratiæ Sacramentales ad onera Matrimonii portanda, quæ tamen non conferuntur, si Matrimonium, uti facillè potest contingere ob occultum impedimentum, nulliter contrahatur. His præmissis suadeat conjugibus, ut inter se de novo contrahant sub conditione, uno v. g. dicente: *si ex aliqua causa Matrimonium nostrum non esset validum, volo tecum ex nunc de novo contrahere: altera autem respondente: volo pariter & ego tecum contrahere.* Quod si faciant, Matrimonii Sacramentum perficitur, & gratiæ Sacramentales conjugibus adeò salubres conferuntur.

Dubitabis, quid gerere se debeat Confessarius, qui advertit, pœnitentem suum laborare impedimento dirimente, & esse in Matrimonio invalido? §. cum Gobat à n. 49. cum distinctione: si ipse pœnitens dubius interroget de valore sui Matrimonii, vel sit in mala fide, utique debet ei aperire veritatem: si autem non interroget, nec appareat esse in mala fide, tunc cautè procedere, & expiscari debet, an inter putatitios conjuges sit amor syncerus & concordia; vel malè inter eos conveniat: si prius, admoneat de nullitate, ac de modo eam aperiendi, & impetrandi novum consensum à comparte illius ignara, eamque edoceat juxta dicta n. præced. si posterius, tunc præstat relinquere pœnitentem in bona fide, quàm detecta nullitate gravissimis incommodis, aut periculis obicere.

Dico 3. Si Matrimonium nulliter est contractum in facie Ecclesiæ seu coram Parocho & testibus, restauratio seu revalidatio illius sublatò impedimentò non est facienda coram Parocho iterum & testibus, sed rectè sit occultè & inter solos conjuges, modò impedimentum fuerit & maneat occultum. Secus, si fuit tempore contractus vel postea evasit publicum. Sed hanc assertionem satis probatam invenies in *Tit. III. n. 28.* Pro Confirmatione addo, quòd ipsa Curia Romana in Rescriptis dispensationum satis utrumque membrum clarè insinuet, dum S. Pœnitentiaria, quæ mandat dispensari in impedimento occulto, expressè ordinare solet, ut *seerè* ad vitanda scandala contrahant de novo putatitii conjuges: Dataria verò, quæ dispensationem concedit in impedimento publico, expressè præcipit, ut in facie Ecclesiæ juxta formam Concilii Tridentini contrahant.

TITULUS XVII.

Qui filii sint legitimi.

SUMMARIUM.

1. Qui & quotuplicis generis sint effectus Matrimonii.
2. Legitimitas, & Legitimitas quid sit.
3. Quinam dicantur filii. Quinam sint merè naturales: merè legitimi: naturales & legitimi simul: spurii: ex damnato coitu orti: incestuosi, nefarii &c.
4. Quis sit effectus legitimitatis.